

Om granskningen ”fossilfria vinster”

Bakgrund

Att finanssektorn flyttar pengarna i hållbar riktning är helt centralt för att begränsa den globala temperaturökningen i enlighet med Parisavtalets 1,5-gradersmål. Parisavtalet betonar att för att undvika katastrofala klimatförändringar behöver alla finansiella flöden göras förenliga med en väg mot låga utsläpp av växthusgaser och en klimatomfattigt motståndskraftig utveckling.¹

Utöver att fossila investeringar underminerar de globala ansträngningarna för att hejda klimatförändringarna så innebär de även betydande finansiella risker eftersom bolagens tillgångar riskerar att bli värdelösa, s.k. ”strandade tillgångar”, när de inte kan nyttjas längre i framtiden.² Anledningen till detta är en ökad energieffektivitet, en mer effektiv klimatpolitik och att institutionella investerare börjar fokusera på hållbarhet men framförallt teknologi- och prisutveckling inom förnybar energi. Dessa krafter förstärker och samspelar med varandra och bryter vårt beroende av fossila bränslen.

Om granskningen

Under 2019 beslutade SPP, Handelsbanken³ och Första AP-fonden (AP1) att sluta investera i fossilbolag, det vill säga verksamheter relaterade till kol, olja och gas. Vi har räknat ut hur mycket de tjänat hittills i år på att flytta investeringarna från fossilbolag till icke-fossila bolag. Vi har också räknat ut hur mycket Sjunde AP-fonden (AP7) har förlorat på att fortsätta investera i fossilbolag under samma period, en fond där fyra miljoner svenskar har sina premiepensionspengar.

Så här stora innehav i fossilbolag sålde de tre finansaktörerna efter beslutet att sluta investera i fossilbolag, enligt uppgifter från dem själva:

- SPP 8,7 miljarder kronor (per 31 dec 2019)
- Handelsbanken 5,4 miljarder kronor (per 31 dec 2019)
- AP1 4,5 miljarder kronor (jan-feb 2020)

Samtidigt hade AP7 vid årsskiftet 20,2 miljarder kronor i 83 av de 200 största fossilbolagen.⁴

För att uppskatta hur mycket innehaven hade varit värda om de fortsatt att investeras i fossilbolag har vi använt ett globalt fossilt börsindex ([MSCI World Energy Index](#)⁵) som proxy. För att uppskatta utvecklingen hos icke-fossila bolag har vi använt ett globalt fossilfritt världsindex ([MSCI World ex Fossil Fuels](#)). Alla fyra finansaktörerna investerar globalt men med tyngdpunkt på utvecklade marknader, vilket dessa index avspeglar.

¹ https://unfccc.int/files/essential_background/convention/application/pdf/english_paris_agreement.pdf

² Beräkningar från 2015 visade att för att begränsa uppvärmningen till väl under 2 grader, i enlighet med Parisavtalet, måste mer än 80 procent av de kända fossila bränslereserverna (som till stor del ägs, utvinns och bearbetas av fossilbolag) stanna i marken. Andelen är ännu större om temperaturökningen ska be-gränsas till 1,5 grader.

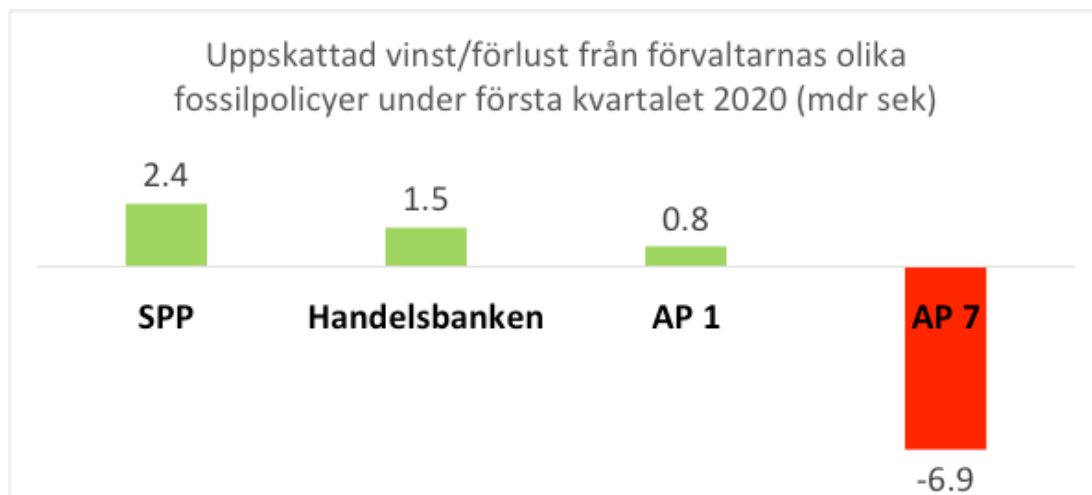
³ Gäller alla fonder utom Norge-fonder.

⁴ Avser investeringar i världens 200 största bolag med störst fossila reserver av olja, gas och kol enligt Carbon Underground 200 <https://fossilfreefunds.org/carbon-underground-200/>

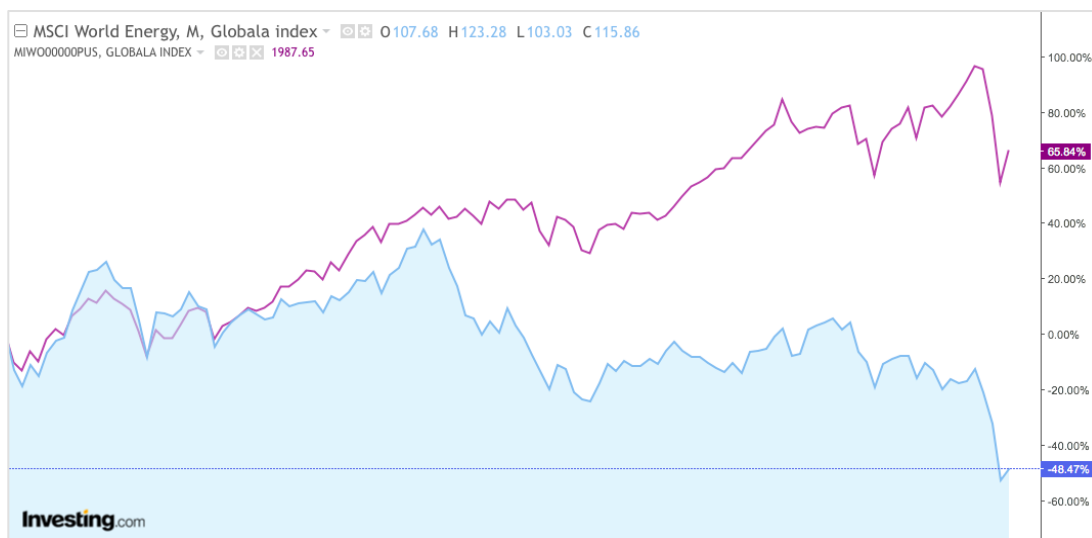
⁵ Detta täcker olja och gas upstream, midstream och downstream på utvecklade marknader.

Resultat

Under första kvartalet 2020 gick det fossila borsindexet ner mer än dubbelt så mycket som det fossilfria indexet. Det fossila indexet gick ned 45% medan det fossilfria indexet gick ner 18%. Det innebär att SPP, Handelsbanken och AP1⁶ totalt har undvikit uppskattningsvis 4,7 miljarder kronor i förluster under första kvartalet på att ha sålt sina fossila innehav. Samtidigt har AP7 förlorat 6,9 miljarder⁷ på att behålla dem.

Ser man till en längre tidsperiod är samma trend tydlig. De senaste tio åren har investeringar i fossilbolag utvecklats betydligt sämre än övriga börsen: det fossila indexet (MSCI World Energy Index) har gått ner 48% medan det breda världsindexet (MSCI World Index) har gått upp 66%.

Graf: Utvecklingen av MSCI World Energy Index (blå) och MSCI World Index (lila) de senaste tio åren (1 apr 2010 - 1 apr 2020). Källa [Investing.com](https://www.investing.com)

⁶ Resultatet för AP 1 beräknas endast för mars månad eftersom de sålde sina innehav först under jan-feb 2020.

⁷ Fondens hävstång på normalt 25% som förstärker upp- och nedgångar har tagits med i beräkningarna. Om indexet som fonden följer stiger med 1% så stiger fonden med 1,25%. <https://www.ap7.se/sa-arbetar-vi/aktieplaceringar/>

Frågor och svar

- **Är det inte en väldigt kort tidsperiod ni har räknat på, olika sektorer går ju olika bra på börsen under olika perioder?** Själva beräkningen är gjord under en ganska kort tidsperiod eftersom det var så pass nyligen som de första svenska finansaktörerna beslutade att flytta pengarna ur fossilbranschen. Granskningen visar hur mycket de tjänat hittills på detta beslut. Men den negativa utvecklingen för fossilbolag under första kvartalet ligger också i linje med den långsiktiga trenden. Fossilbranschen har utvecklats betydligt sämre än övriga branscher det senaste decenniet. Så om finansaktörerna hade flyttat pengarna från fossilbranschen för flera år sen hade de tjänat ännu mer på beslutet.
- **Är det inte bättre att försöka påverka fossilbolagen som ägare än att sälja sina aktier?** En stor del av fossilbranschen utgörs av företag som är specialiserade på fossil energi och kommer att vara svåra att ställa om, inte minst har de flesta bolag visat ett lågt intresse för att fasa ut den fossila verksamheten. Det finns såklart undantag och vissa bolag har större möjlighet att ställa om än andra. Men i dagsläget handlar det just om undantag och därför bör utgångspunkten vara att ta bort alla investeringar i företag som inte har antagit vetenskapsbaserade omställningsplaner som är i linje med Parisavtalet.